Capaciteit in beeld:

Wat nodig is voor continuïteit en verdere ontwikkeling

Omgevingsdienst West-Holland

16 oktober 2026 Versie 2

Omgevingsdienst West-Holland

Aandachtspunten

Totaalbeeld

- Dit document is om de effecten van het uitdijende werk en toekomstige werk op de dienst in beeld te brengen.
- Op basis van de analyse wordt de dienstbrede behoefte voor 2028 geraamd op 56.777 uur. Inclusief de kosten voor ‘Kaderrichtlijn water’ en ‘Toegankelijkheid website’ komt dit tot een totaalbedrag van € 6.922.198.
- De wereld is steeds onderhevig aan veranderingen, zo ook in de milieuregelgeving. Dat maakt dat in dit document opgenomen berekeningen en overzichten nooit compleet zijn.
- De cijfers in dit document kunnen afwijken van wat er in de memo Toekomstige werkzaamheden van 26 maart 2026 is opgenomen.

Methode

- Er is daar waar mogelijk onderscheid gemaakt in de analyse tussen wettelijke basistaken en (wettelijke) plustaken.
- Omdat er nog geen uitsluitsel is vanuit de werkgroep FKGR voor de begroting 2028 zijn wij voor nu in de berekeningen uitgegaan van het uurtarief 2026 nl. € 116,60.
- Bij de berekeningen voor de analyse is uitgegaan van 1 FTE = 1.365 uur per jaar.
- De basis van de analyse is in uren gedaan. Eventuele bedragen die in dit document worden getoond zijn een vermenigvuldiging van uren maal huidige uurtarief.
- We zijn uitgegaan van de realistische kentallen. Deze kentallen zijn tot stand gekomen met een analyse over 2023, 2024, 2025 en een deel 2026 (tot 1 september).
- Kental is een rekeneenheid en geeft een indicatie, maar is niet leidend.
- De kentallen kunnen voor 2028 wijzigen.

Verschil met versie 1

- Correctie van de uren in de kolom *Basis/Plus* van figuur 2 (hoofdstuk 4) en uniformering van de kleuren in de bijbehorende grafieken.
- Correctie van de berekening van de bedragen in de kolom *Kosten* (hoofdstuk 5), zodat overal dezelfde berekeningsmethodiek is toegepast.
- Correctie van de tabellen in hoofdstuk 6 naar aanleiding van een foutief filter in de Power BI-omgeving. Hierdoor zijn enkele cijfers gewijzigd.

1. Inhoudsopgave

Aandachtspunten....2
1. Inhoudsopgave....3
2. Inleiding....4
3. Methode....5
3.1 Toekomstige werkzaamheden....5
3.2 Uitdijende (huidige) werkzaamheden....6
4. Dienstbreed totaaloverzicht in uren....7
5. Toekomstige werkzaamheden....8
5.1 Aandachtspunten....8
5.2 Toekomstige basistaken....8
5.3 Toekomstige (wettelijke) plustaken....9
5.4 Toekomstige plus- én basistaken....10
6. Uitdijende werkzaamheden....11
6.1 Hercategorisering....14
7. Risico's....15
7.1 Wettelijke verantwoordelijkheden bevoegd gezag....15
7.2 Risico's bij verminderen, niet oppakken en stopzetten milieutaken....15

2. Inleiding

De maatschappelijke en wettelijke opgaven binnen het fysieke domein nemen toe. Nieuwe wet- en regelgeving leidt tot aanvullende werkzaamheden, terwijl bestaande werkzaamheden in omvang en complexiteit groeien. Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat de werkelijke inzet voor verschillende taken afwijkt van de uitgangspunten waarop begrotingen, kentallen en werkplannen zijn gebaseerd.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen is binnen het VTH-stelsel nadrukkelijk vastgelegd dat de uitvoering kwalitatief op orde moet zijn en dat hiervoor voldoende capaciteit en middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

In eerdere documentatie heeft de ODWH de deelnemende gemeenten geïnformeerd over relevante landelijke ontwikkelingen, toekomstige opgaven en het “uitdijende werk”. Daarbij is de wens uitgesproken om deze ontwikkelingen niet alleen op dienstniveau inzichtelijk te maken, maar ook specifiek per gemeente. Daarnaast is gevraagd om meer inzicht te geven in de benodigde werkzaamheden.

Dit document geeft invulling aan deze behoefte. Er wordt inzichtelijk gemaakt welke ontwikkelingen aanleiding geven tot extra werkzaamheden, welke capaciteit hiervoor benodigd is en hoe dit zich verhoudt tot de huidige opdracht en financiering. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen toekomstige werkzaamheden en uitdijende werkzaamheden. Aanvullend ook onderscheid tussen basistaken, plustaken en basis/plus (hier zit een onderdeel basistaak in maar wat ook een component plustaak bevat voor het bevoegd gezag).

Het doel van dit document is om gezamenlijk inzicht te creëren in de toekomstige opgave en de capaciteit die nodig is om deze op een kwalitatief goede en duurzame wijze uit te voeren. Daarmee biedt het document een basis voor het gesprek over de inrichting, prioritering en financiering van de werkzaamheden in de komende jaren voor de dienst.

3. Methode

Voor het totaaloverzicht zijn de verschillende analyses op de werkzaamheden samengevoegd om een dienstbreed beeld te krijgen van de verwachte begrotingsbehoefte voor 2028.

Voor de analyse op detailniveau (uitdijende werkzaamheden) zijn de werkplannen 2026 als referentie gehanteerd, omdat de werkplannen voor 2027 nog niet zijn vastgesteld waardoor er voor dat jaar geen uitsplitsing naar productcodes beschikbaar is.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- *Toekomstige werkzaamheden:* werkzaamheden die wijzigen door nieuwe of gewijzigde regels, werkzaamheden die intensiever worden en/of de consequenties die voortkomen uit het Interbestuurlijk Programma VTH.
- *Uitdijende werkzaamheden:* bestaande werkzaamheden waarvan de werkelijke inzet anders is dan de huidige raming.

Binnen bovenstaande werkzaamheden wordt, waar mogelijk, aanvullend onderscheid gemaakt tussen wettelijke basistaken en (wettelijke) plustaken:

- *Wettelijke basistaken:* zijn de wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) die gemeenten en provincies verplicht door een omgevingsdienst laten uitvoeren. Deze taken zijn verankerd in het VTH-stelsel onder de Omgevingswet, uitgewerkt in de circulaire Basistakenpakket Omgevingsdiensten en opgenomen in bijlage VI van het Omgevingsbesluit.
- *(Wettelijke) plustaken:* taken waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn, maar waarbij de gemeente zelf kan bepalen of uitvoering door de ODWH of door de eigen organisatie plaatsvindt.
- *Basis/plustaken*: taken die een onderdeel basistaak bevatten, maar ook een component plustaak bevatten voor het bevoegd gezag.

3.1 Toekomstige werkzaamheden

Voor de berekeningen van de toekomstige werkzaamheden is input opgehaald bij teamleiders en inhoudelijke collega's binnen de dienst. Daarbij is gevraagd om:

- Een geüpdatet versie van de benodigde capaciteit (uren) op dienstniveau;
- Een realistische verdeling van deze capaciteit over de individuele gemeenten;
- Een doorrekening naar een bedrag op dienstniveau en per gemeente op basis van uren, uurtarief en/of benodigde budgetten.

Omdat een deel van de werkzaamheden eveneens betrekking heeft op de provincie, is dit in de berekeningen voor die onderdelen meegenomen.

3.2 Uitdijende (huidige) werkzaamheden

Voor de analyse van de uitdijende werkzaamheden is uitgegaan van de producten zoals opgenomen in de PDC 2026. Per productcode is onderzocht of de huidige raming nog aansluit bij de feitelijke inzet die naar verwachting nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden in 2028. Daarbij zijn de werkplannen 2026 als referentie gebruikt, zodat per product inzichtelijk kon worden gemaakt wat het verschil is tussen de huidige raming en de verwachte benodigde capaciteit.

De inschatting van de benodigde capaciteit is per product gemaakt aan de hand van de meest passende beschikbare informatie. Afhankelijk van de aard van het product zijn daarbij verschillende uitgangspunten gehanteerd:

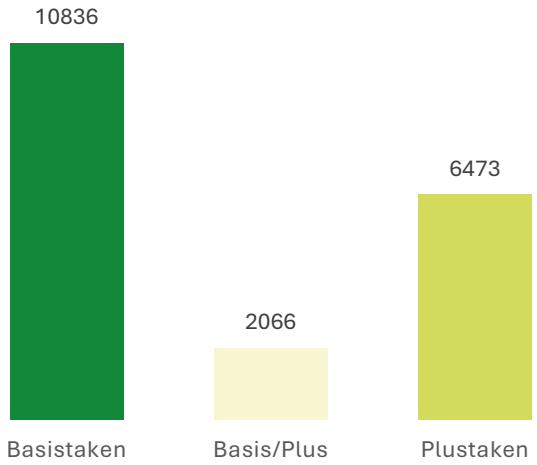
- Historische gegevens;
- Een minimale ondergrens;
- Toekomstgerichte inschattingen;
- De inzet die op basis van het vastgestelde beleid (nota AUH) noodzakelijk is;
- Meldingen-en registratiegegevens;
- Waar de beschikbare cijfers daartoe aanleiding gaven, zijn eerdere inschattingen naar beneden bijgesteld om tot een realistische raming te komen.
- Met betrekking tot de productcodes voor projecten bleek het niet mogelijk om een realistische inschatting te maken voor 2028, omdat projecten sterk vraag gestuurd zijn. Er is gekozen om hier de aantallen uren uit de werkplannen van 2026 aan te houden, ondanks dat deze dus hoger of lager kunnen uitpakken in 2028.

Afhankelijk van de aard van het product is de benodigde capaciteit bepaald op basis van uren of aantallen. Indien gebruik is gemaakt van aantallen, zijn deze omgerekend naar uren op basis van realistische kentallen die zijn afgeleid uit recent gerealiseerde gegevens. Hierbij is bewust niet uitgegaan van de kentallen zoals opgenomen in de huidige PDC. Voor producten die voortvloeien uit de Omgevingswet geldt namelijk dat inmiddels meer praktijkervaring beschikbaar is. Nu de wet circa 2,5 jaar van kracht is, bestaat er een beter en reëler inzicht in de daadwerkelijke werkzaamheden en de benodigde capaciteit. Bij eerdere ramingen waren hiervoor nog geen betrouwbare kentallen beschikbaar. Inmiddels is dit wel het geval.

Om de financiële impact inzichtelijk te maken, zijn de voor 2028 benodigde uren omgerekend naar een financieel effect door toepassing van het huidige uurtarief van € 116,60. De uitkomsten geven daarmee een indicatie van het budget dat benodigd is om de betreffende werkzaamheden te kunnen uitvoeren in 2028.

In deze analyse is de provincie buiten beschouwing gelaten.

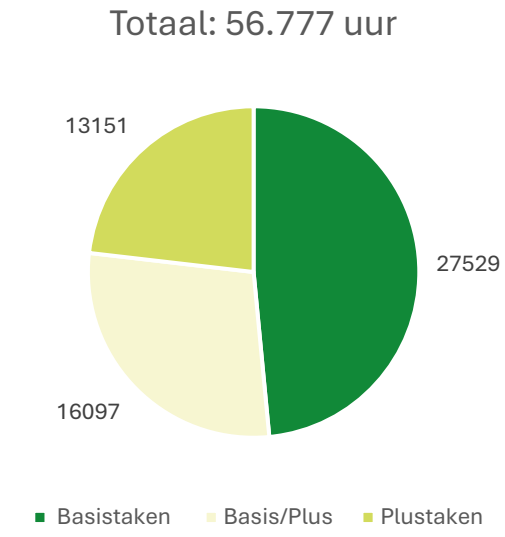
4. Dienstbreed totaaloverzicht in uren

Figuur 3: Totaalbeeld toekomstige werkzaamheden.

Figuur 2 toont de ingeschatte uren voor de uitdijende werkzaamheden, onderverdeeld in basistaken, plustaken, en taken die zowel basis als plustaak zijn.

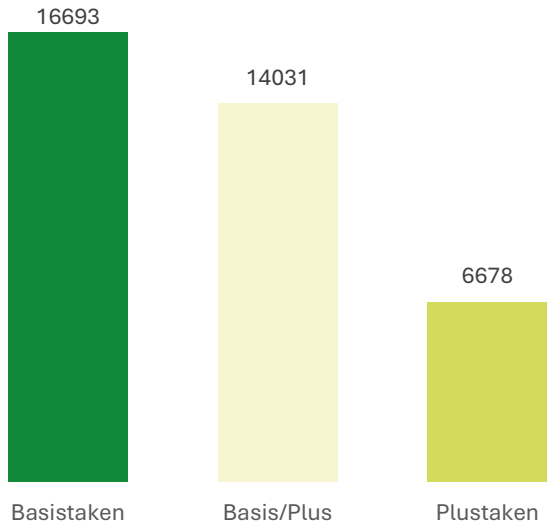
Het totaal aantal uur dat op basis van de analyse nodig is voor toekomstige werkzaamheden komt uit op 37.402 uur.

Figuur 2: Som van de toekomstige- en uitdijende werkzaamheden.

Figuur 1 toont de ingeschatte uren voor de toekomstige werkzaamheden, onderverdeeld in basistaken, plustaken, en taken die zowel basis als plustaak zijn.

Het totaal aantal uur dat op basis van de analyse nodig is voor toekomstige werkzaamheden komt uit op 19.375 uur. Dit is exclusief de werkzaamheden die alleen extra kosten vragen om uit te voeren, en geen uren.

Figuur 1: Totaalbeeld uitdijende werkzaamheden.

Figuur 3 toont de realistische inschatting van de uitdijende werkzaamheden en toekomstige werkzaamheden gezamenlijk.

Het totaal aantal uur dat op basis van de analyse nodig is in 2028 komt uit op 56.777 uur.

5. Toekomstige werkzaamheden

De afgelopen jaren zijn zowel de omvang als de complexiteit van de werkzaamheden binnen het milieudomein aanzienlijk toegenomen. Nieuwe landelijke verplichtingen, aanvullende registratie- en verantwoordingsvereisten en uitgebreidere kwaliteitseisen vragen een steeds grotere inzet van onze dienst. Om inzicht te geven in de ontwikkelingen die op ons afkomen hebben wij in het eerste kwartaal van 2026 de memo 'Toekomstige Werkzaamheden' opgesteld en met u gedeeld. In dit hoofdstuk geven wij aan welke extra capaciteit nodig is om deze taken op een kwalitatief goede wijze uit te voeren. Er is hierbij een onderscheid gemaakt in toekomstige basistaken, plustaken en zowel basis/plustaken.

De totale som in uren voor deze toekomstige werkzaamheden betreft 19.375 uur, en de kosten in euro's (inclusief de kosten voor 'Kaderrichtlijn water' en 'Toegankelijkheid website') betreffen in totaal € 2.397.652 euro.

5.1 Aandachtspunten

De toekomstige werkzaamheden uit de memo zijn niet allemaal uitsluitend gericht op 2028. Een aantal ontwikkelingen zal naar verwachting al vóór 2028 tot extra inzet leiden, en/of een langere doorlooptijd hebben. Om een zo volledig mogelijk beeld te geven van de structurele capaciteitsbehoefte zijn deze werkzaamheden desalniettemin meegenomen in deze analyse voor 2028.

Een aantal werkzaamheden die in de memo 'Toekomstige Werkzaamheden' stonden vermeld zijn tijdens de analyse verwerkt in de cijfers van het uitdijende werk. Dit betreft de werkzaamheden 'Hercategorisering toezichtscategorie', 'Gewasbeschermingsmiddelen', 'Wet open overheid', en 'Schiphol'.

Voor andere werkzaamheden viel nog geen gegronde inschatting te maken, en deze zijn dus niet meegenomen in de analyse. Dit betreft: 'Altijd Actuele Digitale Vergunning', 'Wetsvoorstel versterking VTH', 'Nieuwe archiefwet', 'Soortenmanagementplan' en 'Nieuwe handreiking geurbeleid'.

In deze analyse is rekening gehouden met de implementatie van de landelijke kwaliteitscriteria voor VTH ten aanzien van de inzet van Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's). Deze ontwikkeling was niet opgenomen in de memo 'Toekomstige werkzaamheden', maar heeft naar verwachting wel gevolgen voor de benodigde capaciteit in 2028.

De provincie Zuid-Holland is ook bevoegd gezag voor een deel van de toekomstige werkzaamheden en worden daarom meegenomen in de totale inschatting in hoofdstuk 5.

5.2 Toekomstige basistaken

Voor de in de volgende tabel opgenomen toekomstige basistaken zijn dienstbreed de kosten in beeld gebracht.

Tabel 1: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor toekomstige wettelijke basistaken.

Taak	Uren	Euro's	Kosten
Wet-regelgeving en milieu			
EU-asbestrichtlijn	1.365		€ 159.159
Energieopslag systemen	592		€ 69.027
Kaderrichtlijn Water		€ 202.000	€ 202.000
Werkgebonden personen mobiliteit	410		€ 47.806
VTH – intensivering taken en uitvoering			
Actualisering vergunningen	1.365		€ 159.143
Zeer zorgwekkende stoffen	1.200		€ 139.920
Administratief-, ketentoezicht en ondermijning	2.400		€ 279.840
Versterking Vergunningverlening, Toezicht, en Handhaving			
Kennisinfrastructuur	955		€ 111.353
Regionale beleidscyclus	1.364		€ 159.042
Visitaties	273		€ 31.832
Bedrijfsvoering			
Toegankelijkheid website		€ 100.000	€ 100.000
Nieuwe taken die niet zijn opgenomen in de memo Toekomstige werkzaamheden			
BOA's	912		€ 106.339
Totaal	**10.836**	**€ 302.000**	**€ 1.565.478**

5.3 Toekomstige (wettelijke) plustaken

In de memo 'Toekomstige Werkzaamheden' is aangegeven wat plustaken zijn waar de ODWH kennis voor in huis heeft en waar een keuze mogelijk is om dit bij de dienst te beleggen. Daarbij merken wij op dat er schaalvoordelen kunnen ontstaan als dit voor meerdere deelnemers kan worden uitgevoerd.

Tabel 2: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor toekomstige (wettelijke) plustaken.

Taak	Uren	Kosten
Wet-regelgeving en milieu		
Energieprestatie van gebouwen	1.404	€ 163.706
Natuurherstel verordening	1.383	€ 161.258
VTH – intensivering taken en uitvoering		
Stikstof	1.365	€ 159.159
Administratieve taken		
Register externe veiligheid	682	€ 79.521
Basisregistratie ondergrond	220	€ 25.652
Centrale voorziening geluidgegevens	682	€ 79.521
Gemeentelijke taken		
Klimaatadaptatie	600	€ 69.960
Overig		
Nieuwe handreiking archeologisch vriendelijk bouwen	100	€ 11.660
Totaal	**6.437**	**€ 750.554**

5.4 Toekomstige basis/plus taken

Niet alle werkzaamheden uit de memo "Toekomstige Werkzaamheden" zijn uitsluitend als basis- of plustaak te kwalificeren. Sommige onderdelen vallen al onder het basistakenpakket, terwijl andere werkzaamheden als gevolg van nieuwe regelgeving buiten dit pakket vallen.

Tabel 3: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor toekomstige (wettelijke) basis- en plustaken.

Taak	Uren	Kosten
Wet-regelgeving en milieu		
Circulair materialenplan	1.365	€ 159.159
Wet veilige jaarwisseling	701	€ 81.737
Totaal	**2.066**	**€ 240.896**

6. Uitdijende werkzaamheden

We merken dat de werkzaamheden binnen het milieudomein zich in hoog tempo ontwikkelen. De invoering van de Omgevingswet, de toenemende maatschappelijke aandacht voor milieuonderwerpen en de voortdurende wijzigingen in wet- en regelgeving zorgen ervoor dat het werk van onze dienst steeds complexer en veelzijdiger wordt. Hierdoor nemen niet alleen de inhoudelijke uitdagingen toe, maar wordt ook een steeds grotere inzet gevraagd om te voldoen aan de veranderende eisen en verwachtingen van overheden, bedrijven en inwoners. Daarbij zien wij dat de dienst zich meer ontwikkelt tot een strategische partner voor overheden en samenleving.

We zien dat burgers steeds beter en sneller geïnformeerd zijn en vaker vragen om uitleg en inspraak bij hun gemeente maar ook bij de omgevingsdienst. We zien het aantal Woo-verzoeken, handhavingsbesluiten, zienswijzen, bezwaren en klachten toenemen. Maar ook de gemeenten zelf doen meer een beroep op onze specialistische expertise.

Kortom: de werkzaamheden nemen niet af maar juist toe: dijen uit.

Tijdens de analyse (uitgevoerd zoals omschreven in hoofdstuk 3) is het volgende opgevallen:

- Uit de praktijkervaring met de Omgevingswet blijkt dat de wet voor initiatiefnemers weliswaar een toegankelijker proces beoogt, maar dat dit voor bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties in veel gevallen leidt tot een hogere behandelinspanning.
- Doordat er gerichter toezicht wordt gehouden leiden controles steeds vaker tot vervolgacties in het kader van handhaving, waardoor de gemiddelde inzet per zaak toeneemt.

Tabel 4: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor uitdijende werkzaamheden per AUH hoofdcategorie.

AUH categorie	Uren WP 2026	Uren realistisch 2028	Verschil in uren	Verschil in euro's	Verschil in percentage
Advisering	27.310	32.063	4.753	554.200	17,4%
Uitvoering	76.461	105.534	29.074	3.390.028	38%
Handhaving	5.887	7.908	2.021	235.649	34,3%
Juridische Vervolgstappen	807	2.795	1.988	231.801	246,3%
Projecten	9.351	8.918	-433	-50.488	-4.6%
Totaal	**119.816**	**157.219**	**37.402**	**€4.361.037**	**31,2%**

Tabel 5: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor uitdijende werkzaamheden per deelnemer.

Deelnemer	Uren WP 2026	Uren realistisch voor 2028	Verschil in uren	Verschil in euro's	Verschil in percentage
Hillegom	7.434	10.242	2.809	327.482	37,8%
Kaag en Braassem	11.124	16.740	5.616	654.778	50,5%
Katwijk	9.034	12.287	3.253	379.335	36%
Leiden	28.437	33.521	5.084	592.807	17,9%
Leiderdorp	4.536	7.715	3.179	370.706	70,1%
Lisse	6.522	8.781	2.260	263.470	34,6%
Nieuwkoop	10.915	15.320	4.406	513.716	40,4%
Noordwijk	19.002	20.269	1.267	147.766	6,7%
Oegstgeest	4.712	6.522	1.810	211.046	38,4%
Teylingen	9.236	12.469	3.233	376.991	35%
Voorschoten	4.000	6.468	2.468	287.746	61,7%
Zoeterwoude	4.966	6.884	2.018	235.345	41,5%
Totaal	**119.816**	**157.219**	**37.403**	**€ 4.361.189**	**31,2%**

6.1 Splitsing over basis, plus, en basis/plus taken.

Tabel 6: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor uitdijende wettelijke basistaken.

AUH categorie	Uren WP 2026	Uren realistisch 2028	Verschil in uren	Verschil in euro's	Verschil in percentage
Uitvoering	36.894	51.825	14.931	1.740.955	40,5%
Handhaving	2.862	4.625	1.762	205.449	61,6%
Totaal	**39.756**	**56.449**	**16.693**	**€ 1.946.404**	**42,0%**

Tabel 7: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor uitdijende wettelijke plustaken.

AUH categorie	Uren WP 2026	Uren realistisch 2028	Verschil in uren	Verschil in euro's	Verschil in percentage
Advisering	27.310	32.063	4.753	554.200	17,4%
Uitvoering	16.409	20.524	4.115	479.809	25,1%
Handhaving*	2.382	306	-2.076	-242.062	-87,1%
Juridische Vervolgstappen	42	361	319	37.195	760,0%
Projecten	9.351	8.918	-433	-50.488	-4,6%
Totaal	**55.494**	**62.172**	**6.678**	**€ 778.655**	**12,0%**

* Betreft voor 2026 nog bouwtaken Noordwijk, die vervallen bij de inschatting voor 2028.

Tabel 8: Beoogde dienstbrede uren en kosten in 2028 voor uitdijende wettelijke basis- en plustaken.

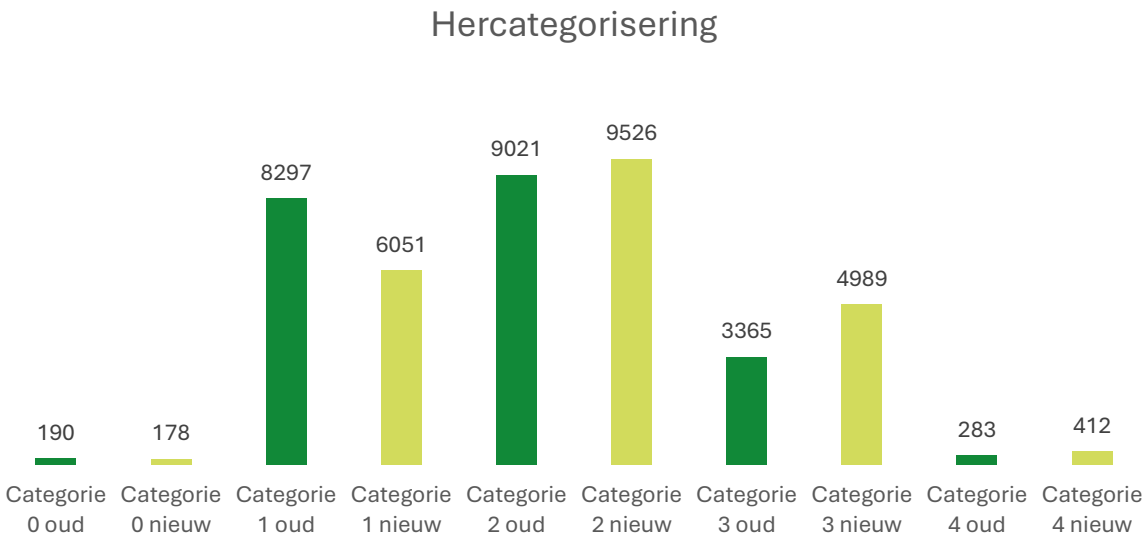
AUH categorie	Uren WP 2026	Uren realistisch 2028	Verschil in uren	Verschil in euro's	Verschil in percentage
Uitvoering	23.158	33.186	10.028	1.169.265	43,3%
Handhaving	643	2.978	2.335	272.261	363,1%
Juridische Vervolgstappen	765	2.434	1.669	194.605	218,1%
Totaal	**24.566**	**38.597**	**14.031**	**€ 1.636.015**	**57,1%**

6.2 Hercategorisering

Bij de omgevingsdienst zijn de bedrijven a.d.h.v. risico's en SBI-codes ondergebracht in verschillende categorieën. Aan elke categorie is een toezicht frequentie toegekend. Omdat de milieuregelgeving de laatste jaren sterk is veranderd, is de ODWH enige tijd geleden gestart met het actualiseren van de risico-categorieën zoals de in 2025 vastgestelde beleid (AUH). Dit heeft een verschuiving van een aantal bedrijven naar een nieuwe categorie tot gevolg. Naar aanleiding van een controle zal er een verfijning plaatsvinden in de categorie indeling, waarbij het voor kan komen dat een bedrijf verplaatst wordt naar een andere categorie.

Categorie 0	Hier gaan we niet tot nauwelijks langs, alleen als daar duidelijke aanleiding voor is
Categorie 1	Hier gaan we langs op een piepsysteem of thematisch
Categorie 2	Hier gaan we 1 keer per 5-10 jaar op controle
Categorie 3	Hier gaan we 1 keer per 3 jaar op controle
Categorie 4	Hier gaan we elk jaar op controle

De uren en kosten die samenhangen met dit aspect uit AUH-beleid zijn in dit document niet separaat in beeld gebracht. De effecten zijn verwerkt in de inschattingen (zoals weergegeven in tabel 4) voor de uitdijende werkzaamheden op basis van de producten die gerelateerd zijn aan een specifieke categorie.

Figuur 4: Verschuiving van aantallen bedrijven dienstbreed n.a.v. het AUH-beleid.

7. Risico's

Om de risico's te kunnen afwegen is het belangrijk dat het eerst duidelijk is wie welke verantwoordelijkheid heeft voor de milieutaken. Dat geven wij in dit hoofdstuk weer. Daarna gaan wij in op de risico's bij het verminderen, niet oppakken en stopzetten van milieutaken.

7.1 Wettelijke verantwoordelijkheden bevoegd gezag

Omgevingsbesluit (artikel 12-12)

Dit artikel bepaalt dat het college van gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders er voor zorg dragen dat bepaalde werkzaamheden, de zogenoemde basistaken, door een omgevingsdienst worden verricht. Het gaat om vergunningverlening, toezicht en handhaving voor aangewezen categorieën activiteiten. Dit is een wettelijke verplichting.

Omgevingswet (artikel 18-20)

Legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de uitvoering van uitvoerings- en handhavingstaken bij de betrokken bestuursorganen zelf. De provincie en de gemeenten blijven als bevoegd gezag verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van die taakuitoefening.

Conclusie:

Dit betekent dat als een provincie of gemeente besluit dat een basistaak minder mag worden uitgevoerd, zij daarmee mogelijk in strijd handelt met haar eigen wettelijke verplichtingen. De juridische verantwoordelijkheid en het risico liggen in dat geval primair bij het bevoegd gezag, niet bij de omgevingsdienst.

Voor het basistakenpakket geldt dus een wettelijke verplichting om deze via de omgevingsdienst te laten uitvoeren. Dat betekent dat het bevoegd gezag niet alleen opdrachtgever is, maar ook moet zorgen dat de uitvoering daadwerkelijk kan functioneren. Door o.a. de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen is in het VTH-stelsel expliciet gemaakt dat:

- De uitvoering kwalitatief op orde moet zijn;
- Daarvoor voldoende middelen en capaciteit nodig zijn.

7.2 Risico's bij verminderen, niet oppakken en stopzetten milieutaken

Er kunnen verschillende redenen zijn om voorzichtig te zijn met het verminderen, niet oppakken of stopzetten van milieutaken. Deze redenen liggen op juridisch, ecologisch, maatschappelijk en organisatorisch vlak.

1. Juridische en beleidsmatige risico's
    - Wet- en regelgeving: Veel milieutaken zijn wettelijk verplicht (bijvoorbeeld Europese richtlijnen, nationale milieuwetgeving). Minder uitvoeren kan leiden tot overtredingen. Ingrijpen door het Interbestuurlijk Toezicht.
    - Aansprakelijkheid: Als schade ontstaat (milieu- of gezondheidsschade) en er kan worden aangetoond dat het bevoegd gezag ernstig heeft nagelaten toezicht te

houden waar dat wel moest, kan het aansprakelijk worden gesteld (onrechtmatige daad; artikel 6:162 BW)
    - Bestuurlijk consistentie: Afwijken van eerder vastgesteld beleid kan leiden tot bestuurlijke en politieke risico's.
2. Ecologische gevolgen
    - Onomkeerbare schade: Verminderde inzet kan leiden tot verlies van biodiversiteit, bodem- of waterkwaliteit die moeilijk te herstellen zijn.
    - Cumulatieve effecten: Kleine verminderingen kunnen op lange termijn stapelen en grote milieuproblemen veroorzaken.
    - Klimaatimpact: Minder milieumaatregelen kunnen klimaatdoelen ondermijnen.
3. Maatschappelijke en politieke impact
    - Draagvlak: Burgers en belangenorganisaties verwachten bescherming van milieu en leefomgeving. Vermindering van deze bescherming kan tot weerstand leiden.
    - Reputatieschade: Overheden kunnen het vertrouwen verliezen.
    - Ongelijkheid: Negatieve effecten raken vaak de kwetsbaarste groepen het meest. (Denk hierbij aan slechtere luchtkwaliteit).
4. Economische risico's
    - Hogere kosten op lange termijn: Besparen op milieutaken kan later leiden tot hogere kosten voor herstel of schadeclaims.
    - Subsidies en financiering: Vermindering kan leiden tot het mislopen van (EU-)subsidies.
5. Beleids- en uitvoeringsrisico's
    - Ketenafhankelijkheid: Veel milieutaken hangen samen. Het verminderen op één plaats kan andere milieuonderdelen ondermijnen.
    - Verlies van kennis en capaciteit: Expertise kan verdwijnen als taken worden afgeschaald.
    - Kosten- en tijdsinefficiënt: Het opnieuw opbouwen van systemen en processen kost tijd en geld.
6. Strategische en lange termijn overwegingen
    - Doelstellingen worden niet gehaald: Nationale en internationale milieudoelen komen in gevaar.
    - Transitierisico's: In een overgang naar een duurzame economie kan terugschalen leiden tot achterstand.
    - Onzekerheid: Gezien de onzekerheid over de effecten en de mogelijk onomkeerbare schade, rechtvaardigt het voorzorgsbeginsel terughoudendheid bij het verminderen van deze taak.